

З ІСТОРІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО САДІВНИЦТВА

ISSN 0558-1125

УДК 634.1/.7

О.І. СОТНИК, кандидат с.-г. наук, директор

Р.Д. БАБІНА, кандидат с.-г. наук, заступник директора з наукової роботи

Н.Н. ГОРБ, старший науковий співробітник

Кримська дослідна станція садівництва ІС НААН, АР Крим, Україна

КРИМСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ САДІВНИЦТВА – ШЛЯХ ДО СТОРІЧЧЯ

A.I. SOTNIK, PhD, Director

R.D. BABINA, PhD, Deputy - Director for the Scientific Work

N.N. GORB, Senior Research Worker

Crimean Research Station of Horticulture, AR Crimea, Ukraine

CRIMEAN RESEARCH STATION OF HORTICULTURE – THE WAY TO THE CENTENARY

Представлено історію становлення станції, та охарактеризовано науково-дослідницьку діяльність її колективу за 100 років функціонування. Показано роль установи у розвитку кримського промислового садівництва.

Представлена история становления станции, и охарактеризована научно-исследовательская деятельность ее коллектива за 100 лет функционирования. Показана роль учреждения в развитии крымского промышленного садоводства.

The paper presents the history of the station and characterizes the research activities of its collective during 100 years of the functioning as well as the role of the institution in the development of the crimean commercial horticulture.

У цьому році пересікла свій 100-літній рубіж Кримська дослідна станція садівництва – одна з найстаріших наукових установ з цієї галузі. Питання про необхідність створення такої дослідної установи у Криму ставилося ще в 1893 році. На той час плодівництво півострова було зосереджено, переважно, в розпилених дрібних любительських насадженнях. Їх загальна площа становила близько 7 тис. га, а кількість вирощених фруктів, які вивозилися за межі регіону, не перевищувала 30 тис. тонн. Незважаючи на те, що кримські плоди взагалі користувалися великим попитом і посідали гідне місце на ринках Москви, Петербурга, Варшави, Сибіру, а груші, вирощені в долинах річок Альма, Бельбек, Кача, Салгір, здобували на виставках у Бельгії та Франції золоті медалі, сортимент, на якому базувалося садівництво, був представлений в основному малоцінними місцевими сортами, отриманими від вільного запилення, а висаджені в садах західноєвропейські сорти не були пристосовані до місцевих умов і сильно уражувалися грибними хворобами.

Подальший розвиток промислового садівництва вимагав підвищення організаційного і технологічного рівня виробництва плодової продукції, визначення найбільш сучасних шляхів поліпшення її якості. Відчувалася також потреба і у висококваліфікованих спеціалістах. У Садівництво. 2014. Вип. 68

© Сотник О.І., Бабіна Р.Д., Горб Н.Н., 2014

зв'язку з цим у 1895 р. на південній околиці Сімферополя, в казенному маєтку „Салгірка”, створюється „Виховна установа”, яка зробила перші кроки у підйомі культури кримського садівництва за допомогою навчання садівників і постановки перших дослідів з плодовими культурами. Однак знадобилося ще понад двадцять років для того, щоб ідея створення у Криму наукової установи була реалізована на державному рівні і Державною думою Російської імперії був ухвалений закон про заснування на півострові „Салгирской областной плододоводственной опытной станции”. Офіційне відкриття її відбулося 1 травня 1913 року.

У підготовці до цієї події брали активну участь відомі вчені та прогресивні діячі того часу Н.Н. Бетлінг, А.Х. Стевен, В.Е. Таїров, Л.П. Симиренко, В.В. Пашкевич і Н.І. Кічунов.

Тривалий час на станції працювали професор В.А. Колесніков – один з теоретиків кримського плодівництва, професори Я.В. Чугунін, Н.Д. Співаковський, А.П.Чефранов, В.М.Сергієнко та інші. Тісний зв'язок з колективом підтримував видний російський плодівник професор П.Г. Шитт.

Величезну роль у розвитку плодового виробництва в регіоні відіграв видатний учений Л.П.Симиренко, який, по суті, розробив теоретичні засади промислового садівництва. Для цього, писав він, «головними садівниками в Криму є клімат і вода». На основі його досліджень було сформовано програму діяльності станції, котра з перших років була спрямована на вирішення найважливіших практичних завдань. З часом вона ускладнювалася, зазнавала змін, але завжди відповідала першочерговим вимогам, які ставилися перед галуззю.

За участю плодового відділу нинішнього Нікітського ботанічного саду, Салгірської та Південної станцій захисту рослин у 1925 р. було прийнято нову програму діяльності Салгірської станції. Вона передбачувала розмежування зон діяльності Нікітського ботсаду і вказаної станції: для першого – південні береги Криму і проведення досліджень з кісточковими культурами, для другої – гірські, передгірні і степові райони півострова і робота із зернятковими культурами, котрі займали в той час 87 % загальної площі кримських садів. У 1926 р. зі складу Салгірської плодівничої дослідної станції виділяється станція захисту рослин.

На початку 30-тих років Кримсадстанцію переводять у село Мічуріно Білогірського району, де вона знаходилася до 1956 р.

В установі були організовані відділи агротехніки, агрохімії, селекції та сортовивчення, технології (реорганізований у 1934 році в лабораторію біохімії), захисту рослин, а також лабораторія фізіології. В цей період станцією керували С.Л. Стрелін (1920-1925), вчені-плодоводи В.А. Колесніков (1926-1930) і Б.А. Гріненко (1931-1941).

У період між громадянською та Великою Вітчизняною війнами її науковці провели дослідження з широкого кола актуальних питань, зв'язаних із застосуванням добрив у садах Криму, системою утримування ґрунту в молодих і плодоносних насадженнях, розробленням

біологічних основ плодоносіння, впливом різних агротехнічних фонів на інтенсивність фізіологічних процесів у дерев яблуні та груші. Значне місце в діяльності колективу було відведено створенню гібридного фонду цих культур, виведенню та вивченню нових сортів суниці та малини, агротехнічним розробкам і багатьом іншим питанням, вирішення яких забезпечувало підвищення ефективності виробництва та зберігання плодово-ягідної продукції.

В ті роки з участю співробітників станції було закладено перші промислові сади на великих площах у спеціалізованих плодкових радгоспах „Побєда”, „Весна”, „Предгор'є”, „Плодовод”, ім. Чкалова, „Комінтерн”, „Степной” та інших.

Плідна діяльність колективу була перервана війною, котра завдала величезного збитку садівництву Криму, як і усїєї країни. Повністю були знищені плодові насадження на площі більше 3,6 тис. га, а ті, що залишилися, стали малопродуктивними. Окупанти довели до непридатності значну частину зрошувальної і дренажної систем, розграбували лабораторне приладдя, наукові кабінети.

Науково-дослідна та господарська діяльність станції відновилася з 1945 року. Від 1949 по 1955 рр. нею керував учений-плодовод М.Н. Македонський, а з 1955 по 1957 – селекціонер О.Г. Усов.

У 1956 році за рішенням Ради Міністрів УРСР станцію переводять на територію розсадницького радгоспу „Плодовод” (с. Маленьке) - одного з кращих господарств Сімферопольського району, де вона знаходиться й сьогодні. В той період тут активно трудилися вчені О.Г. Усов, А.Т. Парфьонов, А.Ф. Мілешко, Т.І. Подуфалий, О.К. Травіна, О.В. Жигачов, А.Н. Татарінов, І.Г. Борисенко, О.І. Басова, Є.І. Требушенко, М.С. Кузьменко, З.Л. Шерстюкова, А.З. Билда та інші.

60-ті роки ознаменувалися початком нового етапу діяльності колективу. Під керівництвом А.Г. Березовського, який очолював станцію близько 20-ти років, її науковці та фахівці включилися в реалізацію курсу на інтенсифікацію сільськогосподарського виробництва. Саме Г.А. Березовський став ініціатором і пропагандистом інтенсивного пальметного садівництва у Криму, опублікувавши з цієї тематики більше 20 наукових робіт.

Перехід галузі на якісно новий рівень викликав необхідність підсилення її новими, висококваліфікованими спеціалістами. У 1964 р. за ініціативою Г.А. Березовського з м. Ялти в с. Маленьке переводиться технікум південних культур і при тепер уже Кримській дослідній станції садівництва (ДСС) створюється радгосп-технікум (у наші дні – відокремлений підрозділ НУБіП «Кримський агропромисловий коледж»). Студенти отримали необмежені можливості збагачувати свої знання не лише вивченням спеціальних дисциплін, але й через безпосереднє спілкування з ученими станції.

Весь обсяг робіт виконував колектив, який налічував 45 осіб – людей, що прекрасно володіли науковими основами садівництва: Я.В. Чугунін, Н.Д. Співаковський, А.П. Чефранов, Є.Т. Галушко, В.В. Петрова-Гріненко, А.А. Басанько, І.Г. Дауко, Н.К. Кадіна, З.А. Метлицький, П.Е. Соляников, О.С. Марченко, Б.О. Османов, С.В. Соснін, В.К. Заєць, Г.І. Бузулін та інші. Було створено умови для подальшої селекційної роботи.

У 70-80-ті роки минулого сторіччя створено лабораторії ягідних і кісточкових культур, зрошування, механізації та переробки плодів, економіки та впровадження. Науковий підрозділ станції зріс до більш як 200 співробітників.

Масові закладки садів викликали необхідність створення спеціалізованої установи по проектуванню багатолітніх насаджень. За ініціативою та активної участі вчених Кримсадстанції на її базі вперше в країні був заснований інститут з проектування садів і виноградників для України („Укргіпросад”), який і сьогодні розробляє проекти для агропідприємств різних форм власності.

Плідну організаційну господарську і творчу діяльність Г.А.Березовського з наукового забезпечення садівництва Криму продовжив на посаді директора його наступник і послідовник В.О. Якимов (1976-1986 рр.), який спрямував весь свій ентузіазм, енергію і талант керівника на поглиблення інтенсифікації галузі, підтримку тісних ділових контактів зі спорідненими науково-дослідними установами, провідними спеціалізованими господарствами регіону. На станції та в садівничих господарствах відпрацьовувалися технології виробництва плодів у пальметних і шпалерно-карликових насадженнях яблуні та груші. Саме Кримська ДСС у 70-ті роки стала ініціатором і безпосереднім учасником закладання на півострові перших інтенсивних садів на 10 тис.га, які забезпечували врожайність на рівні 28-35 т/га. В результаті самовідданої праці науковців, трударів саду до середини 80-х років площа плодово-ягідних насаджень досягла 79 тис.га, або виросла майже у 5 разів у порівнянні з періодом до Вітчизняної війни, валове виробництво плодів підвищилось у 6 разів і в 1985 р. становило 400 тис. тонн. Середня врожайність по Криму збільшилася з 1,8 до 9,5, а на дослідних ділянках станції до 32, максимальна – 105 т/га. До середини 80-х років частка садів, які вирощувалися за інтенсивними технологіями, рекомендованими нашою установою, склала в середньому по півострову 48-50, а у спеціалізованих господарствах – 75-80%.

У центрі уваги спеціалістів лабораторії захисту рослин (Славгородська Л.Є., Контролевич В.І., Огіренко П.А., Ветрова В.В.) було відпрацювання інтегрованої системи захисту рослин, основаної на чіткому визначенні фаз їх розвитку, а також порогів шкідливості того чи іншого виду. Це дозволило запропонувати виробництву вискоєфективні системи боротьби зі шкідниками та хворобами.

У переліку напрямів наукової діяльності Кримської ДСС важливе місце завжди займали питання механізації трудомістких процесів у плодових насадженнях. Для підвищення ефективності збиральних робіт був розроблений пакетно-контейнерний спосіб збирання (Беренштейн І.Б.), який знайшов широке впровадження в умовах виробництва. Створена колективом конструкторів лабораторії механізації (Карташов Ф.А., Анікеєв О.Р.) контурна машина для обрізування дозволила істотно знизити затрати ручної праці при обрізці плодоносних садів зерняткових і кісточкових культур.

Фізіологи та агрохіміки станції (Майдебура В.І., Носоненко Н.О., Шеншина С.В., Литовченко О.Т.) вивчали механізми адаптації рослинного організму до низьких температур, посухи, а також питання живлення, різні системи утримування та удобрення ґрунту у плодоягідному насадженні.

Розвивалась і розсадницька база: обсяг виробництва вегетативно розмножуваних підщеп був доведений до 2, плодових саджанців – до 0,5 млн. штук. Вперше на півдні країни було розроблено технологію виробництва садивного матеріалу шляхом зимового (настільного) щеплення (Татарінов А.М.). У період переходу садівництва на інтенсивний шлях розвитку вона сприяла істотному розширенню можливостей розсадників України щодо збільшення виробництва садивного матеріалу. Згодом учені І.М.Мережко (директор станції в 1986-1995 рр.) і В.В. Танкевич виділили найбільш продуктивні підщепи і сорто-підщепні комбінації для яблуні та груші, а також запропонували виробництву вискоєфективні технології та прийоми вирощування плодових саджанців. Тоді ж було створено нові підщепи та ресурсозберігальні технології прискореного виробництва елітного садивного матеріалу, в т.ч. нові способи вирощування саджанців цінних сортів з використанням контейнерів з полімерних матеріалів (автор – Колесник В.М.). Це розширювало можливості садівників стосовно термінів закладення інтенсивних насаджень, дозволяло організувати виробництво садивного матеріалу без традиційних „полів розсадника”, істотно економити трудові, енерго- та земельні ресурси на вирощуванні саджанців.

Лабораторія розсадництва розробила інтенсивну технологію закладання та експлуатації маточника клонових підщеп, способи виробництва садивного матеріалу зерняткових культур у закритому ґрунті і прискореного розмноження вегетативних підщеп зеленими та здерев'янілими живцями і створила суперелітний маточний фонд плодових культур і підщеп. Для впровадження були рекомендовані нові підщепи (для яблуні – напівкарликова К 104, для груші – хлорозостійкі КА 53, КА 86, КА 93, для персика – сіянцева GF-305 і клонова Кубань 86).

Оскільки світове садівництво орієнтовано на використання оздоровленого садивного матеріалу для закладки плодових насаджень, то станція провела відповідне тестування,

виділивши вільні від основних вірусів сорти і підщепи зерняткових і кісточкових культур, які необхідно було швидко розмножувати (Карачарова Л.П. та інші).

Колектив лабораторії ягідних культур (Копилов В.І., Горб В.М., Пупова Л.М.) удосконалив технологію вирощування суниці в закритому ґрунті, що дозволяє на 2-3 тижні раніше звичайних строків розпочати збір і реалізацію ягід. Для відкритого ґрунту розроблено сортовий конвеєр, який забезпечує 1,5-2 місяці безперервного постачання плодів на споживчі ринки.

Підвищення ефективності вирощування плодових культур нерозривно зв'язано із включенням у сортимент нових, високопродуктивних сортів. Зусиллями вчених-селекціонерів О.Г.Усова, О.Ф. Мілешко, А.Т. Парфьонова, О.І. Басової, І.Г.Борисенко, Р.Д. Бабіної, А.О.Ляпіхової та ін. створено понад 100 сортів. Нині 26 із них знаходяться в Державному реєстрі сортів рослин України, в тому числі 12 – яблуні (Аврора кримська, Таврія, Алиє паруса, Кримське зимове, Киммерія, Кримське, Передгірне, Балаклавське, Салгірське, Сентябрьське красное, Фаворит і Білосніжка), 10 – груші (Десертна, Золотиста, Васса, Таврійська, Ізюминка Криму, Марія, Ізумрудна, Вітчизняна, Якимовська, Мрія), 4 – суниці (Кримська рання, Кримська ремонтантна, Кримчанка, Юніол).

Нові сорти селекції ДСС відзначаються скороплідністю, високою врожайністю (35-45 т/га), стійкістю до грибних хвороб і несприятливих умов вирощування, а їх плоди – подовженим терміном зберігання, високими товарними та смаковими якостями.

Сьогодні заслуговують на увагу та користуються великою популярністю такі сорти яблуні, як Аврора кримська, Таврія, Балаклавське, Кримське, а також нові колоноподібні Фаворит і Білосніжка, груші – Марія, Ізюминка Криму, Мрія, Якимовська, що за комплексом цінних господарсько-біологічних ознак не поступаються, а в умовах Криму навіть переважають зарубіжні аналоги і широко впроваджуються в агропідприємства різних форм власності Криму, Одеської, Херсонської та інших областей України.

Крім того, на станції створено великий генофонд і колекцію плодових і ягідних культур, які включають більше 2 тис. сортів і селекційних форм як власної, так і зарубіжної селекції.

Вчені установи виконують також широку програму відродження та впровадження у виробництво стародавніх кримських сортів, найбільш пристосованих до місцевих агрокліматичних умов.

Однак нині склалась і дуже хвилює нас ситуація, коли ігнорується точка зору науки в цьому плані. Активна експансія зарубіжних сортів, часто сумнівної якості, до того ж профінансована згори, може призвести до знищення вітчизняних сортів, безвірусного генофонду, створеного не одним поколінням науковців.

Значним внеском у розвиток кримського плодівництва є технологічні розробки вчених-агрономів щодо оптимізації схем розміщення дерев у саду, вдосконалення систем їх формування та обрізування, що стимулюють раннє плодоношення і гарантують стабільний урожай. Багатолітня та напружена праця З.Л. Шерстюкової, М.С. Кузьменка, О.П.Олійника, В.В.Чернія, Л.Б.Танкевича, Н.О.Бабінцевої дозволила рекомендувати виробництву ряд технологічних рішень, спрямованих на подальше підвищення його ефективності. Зокрема, розроблено технологію вирощування насаджень яблуні на карликових підщепах без використання підпор, яка забезпечує скорочення непродуктивного періоду до одного року і врожайність вище 30 тонн плодів з 1 га. Запропоновано раціональні заходи з формування та обрізки дерев на слабо- та середньорослих підщепах з урахуванням сортових особливостей і вікового стану садів. Удосконалено систему вирощування шпалерно-карликових насаджень на основі сучасних вимог до ресурсозбереження, продуктивності і товарних якостей плодів.

Наукові співробітники Д.М. Щербатко, М.І.Бездольний, Б.В.Безлюк та ін. вивчали різні системи та норми зрошування і рекомендували їх для інтенсивних садів.

Розпочато дослідження з метою вдосконалення технології вирощування персика та черешні з використанням слаборослих сортів, щільного садіння дерев, спрощеної системи формування та обрізування крони.

Зміни в сортименті яблуні та груші, а також розвиток холодильного господарства вимагають уточнення та оптимізації термінів збирання плодів, режиму їх зберігання з урахуванням метеорологічних біологічних та агротехнічних чинників. В результаті дослідів співробітників лабораторії зберігання та переробки (Требушенко Є.І., Унтілової А.Є., Іванченко В.Й., Горб Н.Н.) були визначені оптимальні строки знімання та режим зберігання плодів багатьох сортів яблуні та груші, які підвищують їх лежкоздатність і біохімічні показники.

Водночас колектив лабораторії відпрацьовує методи приготування конкурентоспроможних натуральних високоякісних продуктів переробки, придатних для дієтичного лікувально-профілактичного і дитячого харчування. Розроблено та впроваджено у виробництво технологію низькотемпературного заморожування ягід суниці та малини, плодів сливи та інших культур.

На основі найновіших способів зберігання плодів і ягід в умовах штучного холоду і в регульованому штучному середовищі на станції розроблено програму „Газоплод”, яка виграла конкурс інноваційних проектів. Її виконання дозволяє збільшити чистий прибуток від реалізації плодів на 2,0-2,5 тис. на 1 т і створити безперервний конвеєр постачання їх населенню та гостям Криму у свіжому вигляді. Широке впровадження знайшов пакетно-контейнерний спосіб збору врожаю в інтенсивних насадженнях.

За багаторічний період діяльності Кримська ДСС зробила значний внесок у розвиток садівництва у південних регіонах України. По суті, ця галузь базується на її технологічних розробках, які при виконанні всіх агротехнічних заходів і сьогодні можуть забезпечити врожайність садів на рівні світових показників та вивести садівництво із кризового стану.

Дослідницький колектив, незважаючи на наявні проблеми економічного характеру, активно працює над впровадженням своїх досягнень у садівничих господарствах усіх форм власності у Криму (дослідне господарство станції, товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ) „Чайка”, „Сади Альмінської долини”, „Яросвіт-Агро”, закриті акціонерні товариства (ЗАТ): Агрофірма „Зоря”, „Кримська фруктовая компанія”, державне підприємство (ДП) „Садовод”, а також ТОВ „Славія” Херсонської та „Виноградна лоза” Одеської областей України. Саме завдяки широкому впровадженню високотехнологічних розробок, створених на ДСС, регіон займав провідне місце в колишньому Радянському Союзі, як за загальною площею садів, так і за валовим виробництвом плодів.

Пропаганда результатів досліджень здійснюється через проведення конференцій, семінарів з технологічних питань, виставок, дегустацій плодів, виступи у пресі, по радіо та на телебаченні. Традиційним для Кримсадстанції став щорічний „День садівника” – захід, під час якого всі професіонали та аматори можуть не лише придбати садивний матеріал, але й отримати вичерпну інформацію з питань садівництва. Працюють щорічні курси апробаторів за участі представників розсадницьких господарств і приватних виробників садивного матеріалу. Фахівці знайомляться з технологічними розробками вчених станції, вивчають технічні новинки з садівництва, ведення документації, обмінюються досвідом.

Неабияку роль відіграє пропаганда досягнень науки через друковані праці. За період функціонування станції видано 40 книг, опубліковано близько 3 тис. наукових робіт, 60 рекомендацій, отримано 43 авторських свідоцтва на нові сорти і розробки. Успішно проводиться підготовка молодих дослідницьких кадрів, захищено 48 кандидатських і чотири докторських дисертацій.

Для колективного та індивідуального садівництва запропоновано інтенсивні технології вирощування насаджень зі щільним розміщенням дерев. Проходить виробничу перевірку нова, оригінальна конструкція саду „штамбова піраміда”, яка представляє інтерес для безпорного карликового фермерського насадження тощо.

Активну роль відіграють учені станції в підготовці спеціалістів в уже згаданому вище агропромисловому коледжі. Керівництво науковою роботою, виробничою практикою та підготовкою студентами дипломних робіт, проведення практичних занять, читання лекцій працівниками станції дозволяє прискорити впровадження розробок з участю випускників коледжу.

Кримська ДСС підтримує плідні зв'язки з іншими науково-дослідними установами Росії, а також України, Білорусі та інших країн.

З 1995 по 2006 рр. станцією успішно керував кандидат економічних наук В.М. Павлов. Сьогодні цей згуртований колектив однодумців, котрий включає 38 фахівців, серед яких 20 наукових співробітників, з них 6 – кандидати наук, очолюваний кандидатом с.-г. наук О.І. Сотником, розв'язує актуальні проблеми подальшого підвищення ефективності садівництва регіону. У структурі установи два відділи – селекції та сортовивчення і технології вирощування плодів, а також лабораторії розсадництва та зберігання і переробки плодів.

Крокуючи в ногу з часом, науковці виконують дослідження за своєю традиційною тематикою, що передбачає виведення та вивчення нових сортів яблуні, груші, суниці та інших культур (Бабіна Р.Д., Гриценко Л.О., Хоружий П.Г., Аріфова З.І., Літченко Н. О.), розробку технологій створення маточників і виробництва садивного матеріалу (Танкевич В.В., Сотник О.І.), а також сучасних прийомів вирощування плодкових насаджень (Бабінцева Н.О.). Знаходять віддзеркалення в тематиці питання оптимізації режиму зберігання плодів в умовах холодильника та регульованого газового середовища. Успішно виконується програма з підготовки рецептур і технологій приготування натуральних продуктів переробки плодово-ягідної сировини (Горб Н.Н., Унтілова А.Є.).

Свідченням високої оцінки суспільством результатів діяльності станції є відзначення наукових співробітників: Бабіної Р.Д. - званням „Заслужений діяч науки і техніки АР Крим”, Премією лауреата ім. Л.П. Симиренка Національної академії наук України, відзнакою «Відмінник аграрної науки»; Танкевич В.В., Танкевича Л.Б. і Ляпіхової А.О. - званням «Заслужений працівник АПК Криму», Сотника О.І. – «Заслужений працівник АПК Криму», орденом «Знак Пошани».

Протягом усього періоду діяльності Кримської дослідної станції садівництва її наукова робота здійснюється під методичним керівництвом Інституту садівництва НААН України. Співробітництво з провідними вченими ІС НААН, обговорення поточних і довгострокових програм досліджень з тих або інших актуальних питань завжди сприяло вирішенню найбільш важливих завдань з удосконалення та підвищення рівня розвитку садівництва.

Наш колектив і надалі буде вносити гідний вклад у розвиток галузі в регіоні, у подальше підвищення її ефективності. Творчий потенціал вселяє впевненість у тому, що колишня слава кримського садівництва буде відроджена.

Директори станції

**БЕРЕЗОВСЬКИЙ
ГРИГОРІЙ
АВКСЕНТІЙОВИЧ,
з 1957 по 1976 рр.**

**ЯКИМОВ
ВАЛЕНТИН
ОЛЕКСІЙОВИЧ,
з 1977 по 1986 рр.**

**МЕРЕЖКО
ІВАН
МИХАЙЛОВИЧ,
з 1986 по 1995 рр.**

**ПАВЛОВ
ВІКТОР
МИКОЛАЙОВИЧ,
з 1995 по 2006 рр.**

**СОТНИК
ОЛЕКСАНДР
ІВАНОВИЧ,
з 2006 р. по теперішній час**

Колектив співробітників Кримської дослідної станції садівництва
Інституту садівництва НААН України

Плодоношення дерев груші
сорту Таврійська
у формі «штамбова піраміда»
на другий рік після садіння

Загальний вигляд насаджень сорту Кіммерія
у вигляді «штамбової піраміди»
на новій підщепі К 104 селекції станції

Сорти груші та яблуни селекції станції

Якимовська

Ізюминка Криму

Мрія

Балаклавське

Фаворит

Аліє паруса

Співробітники станції

Бабіна Р.Д., канд. с.-г. наук,
автор та співавтор 20 сортів груші

Ляпіхова А.О., канд. с.-г. наук,
втор та співавтор багатьох сортів
яблуні

Ганкевич В.В., канд. с.-г. наук,
співавтор нових підщеп яблуні і
груші

Танкевич Л.Б., канд. с.-г. наук,
автор розробки «штамбова піраміда»

Горб Н.Н., автор технологічних розробок
зі зберігання та переробки плодів

Бабінцева Н.О., канд. с.-г. наук,
автор технологічної розробки
«кримська колоноподібна»

